

УДК 633.15

**ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПОНЯТТЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ
КУКУРУДЗИ**

*Примак Л. В., студентка факультету економіки та менеджменту
Науковий керівник – З.Д. Овчарик, кандидат економічних наук, завідувач кафедри
бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Розглянуто думки різних вчених щодо поняття «собівартість». Проведено аналіз спільних та відмінних рис поняття за різними авторами. Також розглянуто порядок визначення собівартості кукурудзи.

Ключові слова: *собівартість, витрати, виробництво, підприємство, кукурудза.*

Аналіз останніх досліджень. Дослідження суті визначення «собівартість» було здійснено такими вченими, як Андрійчук В.Г., Бутинець Ф.Ф., Завгородній В.П., Мочерний С.В., Пархоменко В.М., Степаненко В.С.

Метою статті є дослідження суті собівартості, розгляд змісту поняття з різних точок зору та порядок визначення собівартості кукурудзи.

Виклад основного матеріалу. Сільське господарство відіграє важливу роль у розвитку економіки України. Рослинництво є однією з основних і специфічних галузей сільськогосподарського виробництва. Воно забезпечує потреби населення в продуктах харчування, є базою для розвитку тваринництва, надає сировину для промисловості. Для нього характерна сезонність виробництва, розрив між періодами виконання технологічного процесу та отримання готової продукції. Одним із важливих показників ефективності виробництва продукції є собівартість продукції. Її розглядає велика кількість різних авторів, і трактування визначення собівартості різних авторів співпадають між собою, але не повністю. З даних визначень можна виділити багато спільних рис визначення собівартості (таблиця 1).

За кожним автором це «один з основних показників роботи підприємства», «грошове вираження витрат», «один з основних показників господарської діяльності підприємства», «пов'язане з виробництвом та збутом продукції, виконанням робіт, наданням послуг», «витрати підприємства на виготовлення загальної кількості товарів або одного товару» тощо. Але один автор визначає дане поняття більш широко, ніж інший, а наступний об'єднує у своєму твердженні собівартості поняття відразу декількох авторів.

Степаненко В.С. та Пархоменко В.М. описують собівартість більш широко, зокрема В.С. Степаненко вказує, що собівартість впливає на планування прибутку, на економічну доцільність та ефективність функціонування як певних підрозділів, так і підприємства загалом та необхідна для формування цін.

Завгородній В. П., Бутинець Ф. Ф., Мочерний С.В., Риндя А. висловили більш однакові трактування собівартості. Кожен з них зазначив, що собівартість являється сукупністю всіх витрат у грошовій формі, понесених підприємством на виготовлення та збут продукції, і лише С.В. Мочерний зазначає, що це витрати як на загальну кількість продукції, так і на одиницю виготовленої продукції.

Визначення В. Г. Андрійчука дещо відрізняється від тверджень В. С. Степаненка, В. М. Пархоменка, В. П. Завгороднього, Ф. Ф. Бутинця, С. В. Мочерного, А. Ринді.

Він твердить, що «собівартість один з найважливіших показників господарської діяльності аграрних підприємств, оскільки показує, у що саме обходиться господарству виробництво відповідного виду продукції і наскільки економічно вигідним воно є в конкретних природно-економічних умовах господарювання».

Таблиця 1

Суть поняття «собівартість» з точки зору різних науковців

Автор	Визначення	Спільні риси
Андрійчук В. Г.	Собівартість — один з найважливіших показників господарської діяльності аграрних підприємств, оскільки показує, у що саме обходиться господарству виробництво відповідного виду продукції і наскільки економічно вигідним воно є в конкретних природно-економічних умовах господарювання. [1]	Спільною рисою для всіх тверджень є те, що кожен автор зазначає собівартість як «витрати підприємства на виготовлення продукції».
Бутинець Ф. Ф.	Собівартість продукції (робіт, послуг) — грошове вираження витрат підприємства, пов'язане з виробництвом та збутом продукції, виконанням робіт, наданням послуг. [2]	Також у кожному визначенні вказано, що це витрати здійсненні у вартісній формі.
Завгородній В. П.	Собівартість — усі затрати підприємства на виробництво та реалізацію продукції, що виражені в грошовій формі. [3]	Кожен автор зазначає, що собівартість – «це основний
Мочерний С.В.	Собівартість продукції — витрати підприємства на виготовлення загальної кількості товарів або одного товару у грошовій (вартісній) формі. [4]	економічний показник роботи підприємства». Також у твердженнях
Пархоменко В. М.	Собівартість — це один з основних показників роботи підприємства, що використовують для визначення потреби в обігових коштах, планування прибутку, визначення економічної ефективності окремих організаційно-технічних заходів і виробництва загалом, для внутрішньозаводського планування; а також для формування цін. [5, с. 2-6]	вказано, що собівартість являється показником для планування прибутку, визначення економічної доцільності виробництва.
Риндя А.	Собівартість — це виражені у вартісній формі поточні витрати підприємства на виробництво й реалізацію продукції (робіт, послуг). [6, с. 47-50]	Спільною рисою є також те, що собівартість продукції характеризує ефективність всього процесу виробництва на підприємстві.
Степаненко В. С.	Собівартість — це один з основних показників роботи підприємства, що використовують для визначення потреби в обігових коштах, планування прибутку, визначення економічної ефективності окремих організаційно-технічних заходів і виробництва загалом, для внутрішньозаводського планування; а також для формування цін. [7]	Кожен автор визначає собівартість, як показник що впливає на процеси виробництва, постачання та реалізації.

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»

Об'єктами розрахунку собівартості в рослинництві є різні види продукції, які одержують від кожної сільськогосподарської культури.

Методика визначення собівартості продукції рослинництва в загальному плані здійснюється такою послідовністю дій: необхідно із загальної суми витрат на виробництво відповідної культури вивести витрати на побічну продукцію, оцінену з урахуванням розрахунково-нормативних витрат на збирання, транспортування та інші роботи, пов'язані із заготівлею цієї продукції та поділити на кількість отриманої продукції. Але собівартість кожної з зернових культур, які вирощує підприємство, відрізнятиметься, в залежності від того, яка це культура.

Тому для визначення собівартості кукурудзи визначена певна послідовність її обчислення.

Собівартість центнера зерна кукурудзи визначають шляхом ділення витрат на вирощування й збирання продукції (без витрат на збирання та транспортування стебел кукурудзи) на масу сухого зерна повної стиглості.

Перерахунок качанів кукурудзи повної стиглості у сухе зерно здійснюють за фактичним виходом зерна з качанів, який визначають хлібоприймальні пункти шляхом обмолоту середньодобових зразків із урахуванням базової вологості зерна в качанах (базову вологість зерна у качанах кукурудзи визначають на рівні 22 відсотків). Перерахунок качанів кукурудзи повної стиглості в сухе зерно, залишених на кінець року в підприємстві, та перероблених для внутрішньогосподарських потреб, виконують за середнім відсотком виходу зерна базової вологості, який встановлюють за даними реєстрів накладних на прийняте покупцями зерно. За потреби додатково обчислюють фактичну собівартість центнера кукурудзи у качанах.

Висновки. Отже, собівартість — це один з найважливіших показників діяльності підприємства, оскільки містить у собі грошове вираження витрат підприємства, що пов'язане з виробництвом та збутом продукції, виконанням робіт, наданням послуг та використанням у процесі виробництва сировини, матеріалів, палива, енергії, основних засобів, нематеріальних активів, спеціалізованого оснащення, інструменту, інвентарю та визначення економічної ефективності виробництва продукції.

Список літератури:

8. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник — 2-ге вид., доп. і перероблене. / В. Г. Андрійчук. — К.: КНЕУ, 2002. — 624 с.
9. Бутинець Т. А. Теорія Бухгалтерського обліку : підручник / Бутинець Т. А. — Житомир : ПП «РУТА», 2003. — 637 с
10. Завгородній, В. П. Бухгалтерський учет в Україні [Текст] : учебно-практическое пособие / В. П. Завгородній. — 4-те вид., перераб. и доп. К. : А. С. К., 2005. — 864 с.
11. Мочерний С. В., Економічна теорія: Підручник. / Мочерний С. В., Довбенко М. В. — К. : Видавничий центр «Академія», 2004. — 856 с.
12. Пархоменко В. М. Собівартість і фінансові результати у податковому законодавстві [Текст] / В. М. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 4. — С. 2-6
13. Рындя А. Себестоимость в финансовой отчетности. // Налоги и бухгалтерский учет / Рындя А. — 2007. - №27. - с. 47 – 50.
14. Степаненко В. С. Економіка: навч. посіб. / за ред. С. В. Степаненка. — 2-ге вид. [доп.]. — К. : КНЕУ, 2006. — 306 с.

**ОСОБЕННОСТИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ПОНЯТИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ
ПРОДУКЦИИ КУКУРУЗЫ**

Л.В. Примак

Рассмотрено мнения разных ученых относительно понятие «себестоимость». Проведен анализ общих и отличительных черт понятия разными авторами. Также рассмотрено порядок определения себестоимости кукурузы.

Ключевые слова: себестоимость, затраты, производство, предприятие, кукуруза.

**FEATURES OF DEFINITION AND CONCEPTS THE COST OF PRODUCTION
OF CORN**

L. V. Primak

Considered the views of different scientists on the concept of «cost». Analysis of the common and distinctive features of the concept of different authors. Also considered is the procedure of determining the cost of corn.

Keywords: cost, cost, production, enterprise, corn.